

Bruxelles, 7 noiembrie 2025
(OR. en)

14930/25

SPORT 43

NOTĂ

Sursă:	Președinția
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Subiect:	Democrație și transparență în sport - <i>Schimb de opinii</i>

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor o notă de orientare din partea președinției privind subiectul sus-menționat, în vederea schimbului de opinii care va avea loc pe 28 noiembrie 2025 în cadrul Consiliului (Educație, Tineret, Cultură și Sport).

Democrație și transparență în sport*Notă de orientare din partea președinției*

Sportul face parte integrantă din societatea europeană. Nu se rezumă la competiții, rezultate și medalii: sportul inspiră, stârnește pasiuni și îi unește pe oameni, dincolo de granițe, de culturi și de diferențele de limbă. Pentru că îndeamnă la bucurie, echitate, incluziune și respect, sportul contribuie la formarea unor cetățeni activi, sănătoși și angajați social. Sportul ridică punți, creează spații și face uitate diferențele în interesul urmăririi unor țeluri comune. Pe terenul de joc și în cluburile locale, sportul încheagă identitatea comună și crește coeziunea, demonstrând că fairplay-ul și respectul pentru reguli constituie piatra de temelie a unei cetățenii democratice. Adevărată școală a democrației, sportul cultivă integritatea, responsabilitatea și participarea, fortificând însăși structura socială pe care se sprijină societățile noastre.

Pe această bază, a fost construit un model european în domeniul sportului. Crezul său este că rolul sportului nu este numai să amuze, ci și să susțină valorile noastre comune, și anume democrația, transparența, solidaritatea și respectarea drepturilor omului. Aceste principii sunt fundamentul încrederii și al legitimității în sport. În absența lor, sportul riscă să își piardă rolul unificator de forță constructivă, care acționează înspre binele societății. Iată de ce președinția daneză a UE a ales tema „democrație și transparență în sport” ca element central al acestei dezbateri politice.

Lansată la inițiativa Danemarcei și a țărilor nordice în 2021, declarația comună privind transparența, democrația și drepturile omului în activitatea federațiilor sportive internaționale a reprezentat un jalon important. Semnată inițial de 23 de țări europene și aprobată în prezent de 38 de țări în total, declarația se pronunță în favoarea unui proces decizional deschis și democratic și servește drept element de referință util în discuțiile interne și internaționale ale organizațiilor sportive, care sunt responsabile în mare măsură pentru punerea în aplicare și respectarea bunelor practici democratice. Valorile democratice și transparența sunt în prezent clar reflectate în politicile UE în domeniul sportului, pornind de la Cartea albă privind sportul din 2007 și Tratatul de la Lisabona din 2009 și până la Planul de lucru al UE pentru sport și programul Erasmus+. Toate acestea consolidează buna guvernare și integrează rolul societal al sportului în cooperarea europeană.

În pofida acestor progrese, provocări serioase continuă să existe. Numeroase organizații sportive internaționale prezintă în continuare deficite democratice, iar unele decizii cu consecințe importante sunt luate fără participarea reală a organizațiilor membre, a sportivilor sau a societății civile.

Transparența rămâne, de asemenea, insuficientă, de exemplu în ceea ce privește acordarea drepturilor de găzduire a competițiilor sportive, unde criteriile vagi și procedurile opace de vot sporesc riscul de corupție și de abuz de influență. În același timp, sportul continuă să fie utilizat ca instrument pentru ceea ce se numește cosmetizarea imaginii prin sport, prin care regimurile profită de marile evenimente sportive pentru a-și spăla reputația și pentru a distrage atenția de la procesele nedemocratice și de la încălcările drepturilor omului.

În plus, a apărut și amenințarea reprezentată de ligile separatiste – inițiative comerciale care nu se aliniază pe deplin la valorile subiacente ale unui model european în domeniul sportului.

Competițiile închise, care nu țin seama de structurile de promovare și de retrogradare, subminează solidaritatea dintre cluburile mari și cele mici, deteriorează legăturile esențiale dintre sportul de masă și cel de elită și erodează deschiderea și echitatea, aflate în centrul tradițiilor sportive europene. Totodată, organizarea competițiilor europene în arene sportive aflate în afara Europei din motive comerciale poate slăbi legăturile culturale și sociale dintre cluburi, suporterii și comunități.

Atunci când sportul este scos din contextul său natural, acesta riscă să își piardă suporterii și să abdice de la rolul său de susținător al identității locale și naționale.

Dacă situația continuă, există riscul ca sportul să își piardă legitimitatea populară. Încrederea publicului depinde de convingerea că meciurile sunt jucate în condiții de egalitate și că deciziile sunt luate pe baza unor principii democratice echitabile. Apărarea unui model european în domeniul sportului necesită un efort activ. UE, statele sale membre și organizațiile sportive trebuie să își confirme angajamentul față de valorile reprezentate de modelul sportiv european, să sprijine competițiile deschise și să apere solidaritatea dintre sportul amator și cel de elită.

Apărarea modelului înseamnă asigurarea transparenței și a integrității, precum și garantarea faptului că accesul la competiții și rezultatele sportive se bazează pe merit, iar nu pe exclusivitatea financiară sau pe sisteme închise. Această transparență, prezentă în structurile de promovare și de retrogradare, este cea care deosebește majoritatea sporturilor europene de tipurile de organizare care urmăresc un profit comercial. Recunoașterea autonomiei sportului de către UE și statele sale membre nu ar trebui să ne facă să ne culcăm pe lauri; trebuie să rămânem activi, în dialog constant și dedicați obiectivului de îmbunătățire permanentă. Trebuie să se ia ferm poziție împotriva transferării competițiilor sportive europene în afara Europei în scopuri comerciale, insistând că valoarea culturală și socială a sportului nu ar trebui redusă la cea de marfă oferită spre negoț.

Acordarea drepturilor de găzduire a marilor evenimente sportive este un alt domeniu în care transparența și legitimitatea trebuie consolidate. Deciziile ar trebui să se bazeze pe criterii publice clare, iar țările-candidate ar trebui să fie evaluate din perspectiva bilanțului lor în materie de drepturi ale omului, a standardelor lor de guvernare și a libertății presei. În ultimii ani, avertizorii de integritate și anchetele independente au dezvăluit modul în care acordarea drepturilor de organizare a turneelor poate fi influențată de procese decizionale opace, de lipsa controlului și de manipularea discursurilor publice – inclusiv prin supravegherea jurnaliștilor și cenzura informațiilor pentru a suprima criticile. Astfel de situații demonstrează care sunt riscurile atunci când transparența și responsabilitatea sunt diluate și fac dovada că trebuie garantat rapid faptul că deschiderea, libertatea de exprimare și controlul independent devin condiții *sine qua non* în atribuirea drepturilor de organizare a evenimentelor sportive internaționale și în monitorizarea acestora.

Prin urmare, odată ce se iau decizii privind drepturile de găzduire a evenimentelor sportive, este esențial să se facă publică lista integrală a voturilor și să se organizeze procese transparente de monitorizare, însoțite de o supraveghere independentă și de cerințe clare care să jaloneze moștenirea socială și de mediu a evenimentului pe termen lung.

Cu toate acestea, consolidarea democrației și a transparenței în domeniul sportului nu se limitează numai la drepturile de găzduire. Aceasta se referă și la guvernanța de zi cu zi a federațiilor, a cluburilor și a asociațiilor, la modul în care sunt gestionate fluxurile financiare, la felul în care sportivii sunt protejați și sprijiniți și la modul în care sunt diseminate informațiile. Aceasta mai înseamnă susținerea celor care promovează integritatea sportului – jurnaliștii, avertizorii de integritate și experții independenți. Controlul exercitat de aceștia și curajul de care dau dovadă sunt indispensabile pentru asigurarea asumării răspunderii. Asigurarea faptului că acești actori pot acționa liber și în condiții de siguranță este o parte esențială a guvernanței democratice în sport.

Nicio țară sau organizație nu poate realiza singură aceste transformări. Progresele depind de stabilirea unor alianțe puternice între statele care împărtășesc aceeași viziune, de sprijinul acordat federațiilor sportive internaționale în reformarea practicilor lor de guvernanță și de dezvoltarea unor instrumente și standarde practice pentru asigurarea deschiderii și a responsabilității. Promovarea educației și a alfabetizării mediatice în cadrul ecosistemului sportiv este la fel de importantă pentru a consolida jurnalismul critic și independent și pentru a contribui la lupta împotriva manipulării și a cenzurării discursurilor.

Prin eforturi colective, UE, statele sale membre și organizațiile sportive pot ajuta ca transparența și democrația să devină regulă, iar nu excepție, în sportul internațional. Sportul ne unește, dar are și nevoie de noi. Este nevoie de o voce europeană puternică, democratică și solidară pentru a apăra integritatea sportului și pentru a păstra rolul acestuia de forță unificatoare în societate.

Prin urmare, toate statele membre sunt invitate să reflecteze asupra întrebărilor formulate mai jos.

1. Cum pot UE și statele sale membre să sprijine în modul cel mai eficient și concret federațiile sportive internaționale, astfel încât acestea să consolideze democrația, transparența și integritatea în structurile lor de guvernanță – de exemplu, prin elaborarea de principii europene comune pentru o bună guvernanță, care să stabilească standarde și cerințe clare?
2. Cum pot UE și statele sale membre să apere și să promoveze în modul cel mai ferm un model european în domeniul sportului – inclusiv valorile reprezentate de competițiile deschise, solidaritatea în sport la toate nivelurile sale și responsabilitatea socială – abordând în același timp problema ligilor separatiste și a organizării competițiilor europene în afara Europei?

Vă rugăm să vă limitați intervenția la trei minute.